

Jarmila GLAZAROVÁ

* 7. září 1901
† 20. února 1977

„Právě jen básníci dostali ten nádherný, zavazující dar nalézt pravá slova, dát formu a vybrat tón, co tisíce a tisíce lidí jen němě cítí jako tuar plný shadunků anebo plný vířné a hučivé, který naplní jejich nitro a který volá po vyhlášení, po slově, po vyřčení. Přicházel básník a promlouval. Vyřkne, vyřklo anebo v důvěrné rozprávce docela stbůlka a docela potichu řekne ta pravá slova ...“

Ovod ke sborníku *Děti nad námi* plá rodu vltajka čistá. Praha, Naše vojsko 1952

Kvůznamným osobnostem pocházejícím z Turnovska patří spisovatelka Jarmila Glazarová. Do dějin české literatury se zapsala především svou psychologicky laděnou prózou, v níž vyjadřuje víru v očištnou sílu kladných citů člověka. Její tvorba inspirovaná přírodní scénérií Beskyd a drsným životem beskydských obyvatel zároveň patří k vrcholným dílům evropské regionální literatury.

Jarmila Glazarová se narodila 7. září 1901 na Malé Skále, kde otec pracoval jako správce velkostatku. Krásná léta dětství zde prožítá skončila roku 1910 otcovým onemocněním a jeho předčasným pensionováním. Rodina se odstěhovala do Prahy, kde roku 1916 umírá Jarmilina matka. Nemocný otec se s dětmi (patnáctiletou Jarmilou a její mladší sestrou Irenou) přestěhoval do Hořic,

Jarmila Glazarová v roce 1916. Fotografie vyrobil Josef Fíler pro nakladatelství Družstevní práce. Nakladatelství do vydání jako Jarmila a Josef Fíler v úvodu (Glazarová a její děti).

Prahba malého domu Jarmily Glazarové na jejímž nádobě stál 20. září na Družstevní Vlachovské třídy (Glazarová a její děti).

kde však rok na to rovněž umřel. Osířelé sestry se uchýlily do internátní hospodářské školy v Klímkovicích ve Slezsku, která do konce války sloužila jako lazaret. Po skončení války a obnovení výuky Jarmila tuto školu vystudovala. Roku 1922 se provdala za lékaře Josefa Podivinského, s nímž žila v Klímkovicích až do jeho smrti roku 1934. V těžké životní situaci po manželově smrti našla útočiště u sestry Ireny v Praze, kde nejprve pracovala jako telefonistka a písatička.

Velmi záhy se umělecky prosadila. Po úspěchu prvotiny *Roky v krahu* (1936), v níž se vyrovnává se smrtí milovaného muže a popisuje šťastné manželské soužití v poklidném slezském městečku, se rozhodla pro dráhu spisovatelky z povolání. V další úspěšné próze *Vltávina* (1938) již opustila rovinu autobiografickou a zaměřila se na vykreslení sociálních a psychologických aspektů ženského osudu v ústřední postavě mladé ženy, jejíž ryzí citovost a zranitelnost stojí v protikladu vůči bezcitnosti a mravní bídě, již je vystavena. Osobitost dodává beletristické tvorbě Glazarové především autorčím zájem etnografický, inspirovaný dvanácti lety života ve slezských Klímkovicích a následnými studijními pobyty mezi valašským obyvatelstvem v Beskydech. Z poznávání zvyklostí a života beskydských lidí vytěžila svůj vrcholný román *Advent* (1939), v němž líčí dramatický zápas svobodné matky o důstojnou existenci svého syna i sebe samé. Národopisná inspirace je zřejmá také v knize lyrických reportáží z Beskydského *Chudí přádelna* (1940). V poválečné tvorbě Glazarová upustila od psaní beletrie a věnovala se především publicistice, v níž komentovala aktuální kulturní dění doma i ve světě (časopisecké stati o literatuře a umění vyšly roku 1973 pod názvem *Mítopsis snáček*). Podle jejích stěžejních děl vznikly stejnojmenné filmy *Advent* a *Vltávina* a televizní film *Roky v krahu* (Jaro).

Ztotožnila se s komunistickou ideologií a zejména po válce se začala intenzivně angažovat politicky. Dobové víze o spravedlivé společnosti promítla mj. do nekriticky oslavných cestopisných reportáží o Číně, SSSR a NDJL. Počátkem 50. let podporovala stalinskou politiku represí (žádala trest smrti pro Miladu Horákovou). Krátce pracovala v diplomatických službách na československém velvyslanectví v Moskvě, v letech 1954 až 1956 se stala poslankyní Národního shromáždění. V roce 1959 získala titul národní umělkyně. Své politické postoje částečně korigovala v roce 1968, kdy na schůzi vedení Čs. svazu spisovatelů vystoupila s veřejnou omluvou za vlastní angažovanost v době politických procesů.

Přestože idylické období autorčina dětství v rodném kraji trvalo poměrně krátce (necelých devět let), citově se k němu upínala po celý život. Do Malé Skály, kde hledala rovnováhu ve svém tvůrčím i osobním životě, se stále vracela a často zde i dlouhodobě pobývala. Jarmila Glazarová zemřela v Praze 20. února 1977. Po smutečním aktu v Národním divadle byla podle vlastního přání pohřbena na lesním hřbitově ve svém rodišti.

PhDr. Naděžda Macurová, CSc.

Časopisecké reportážní román Jarmily Glazarové *Advent* (vynikl v roce 1941 pro nakladatelství Mladost) a román *Advent* (vynikl v roce 1939) nakladatelství Družstevní práce (Glazarová a její děti).

Zhřovatelé: Národní muzeum – Muzeum české aky Společnosti Národního muzea, ve spolupráci s Památkovým úřadem národního památkového a Obecním úřadem v Malé Skále – říjen 2010
Typografie, náč. EAST reklamní studio s. r. o., Praha 10
Kontakt: Muzeum české, Vlachovské náměstí 108, 115 79 Praha 1, tel. 224 497 211, muzeum_ceska@mmz.cz